

V Bruseli 9.4.2014
SWD(2014) 123 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

Sprievodný dokument

Návrh

**SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY
o spoločnostiach s ručením obmedzeným s jediným spoločníkom**

{COM(2014) 212 final}

{SWD(2014) 124 final}

1. Vymedzenie problému

Len 2 % malých a stredných podnikov investujú v zahraničí zriadením spoločností v iných krajinách. Túto nízku úroveň investícií možno vysvetliť viacerými faktormi, medzi ktoré patria aj rozdielne vnútroštátne právne predpisy a nedostatok dôvery v zahraničné spoločnosti u možných zákazníkov a obchodných partnerov. Malé a stredné podniky a aj iné spoločnosti sa na to, aby získali dôveru zahraničných zákazníkov a aby boli bližšie miestnemu trhu, na ktorom pôsobia, často rozhodnú pre možnosť pôsobiť prostredníctvom stopercentných dcérskych spoločností¹. Založenie dcérskych spoločností v zahraničí je však často náročné.

Jazykové, administratívne a právne rozdiely medzi členskými štátmi môžu zdražiť založenie a prevádzku dcérskych spoločností v zahraničí. Po prvé, priame náklady (vyplývajúce z povinných požiadaviek na založenie spoločnosti²) môžu byť vyššie ako v domácej krajine spoločnosti. Po druhé, rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi³ často vedú k potrebe právneho poradenstva, a tým k dodatočným nákladom. Ak by boli tieto požiadavky v EÚ podobnejšie, nebolo by potrebné toto dodatočné poradenstvo. Všetky tieto náklady sú pravdepodobne omnoho vyššie pre skupiny spoločností, keďže materská spoločnosť musí v súčasnosti plniť rôzne požiadavky pre každú krajinu, v ktorej chce zriadiť dcérsku spoločnosť.

Európska komisia sa na tieto prekážky, ktorým čelia spoločnosti s úmyslom pôsobiť cezhranične, zamerala vo svojom návrhu o štatúte európskej súkromnej spoločnosti (SPE) z roku 2008. Na prijatie tohto návrhu však bola potrebná jednomyselná dohoda členských štátov a Komisia sa so zreteľom na nedostatočný pokrok v rokovaniach rozhodla stiahnuť tento návrh (rozhodnutie prijaté v rámci Programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti – REFIT⁴). Oznamilo sa, že Komisia namiesto toho navrhne alternatívne opatrenia na vyriešenie niektorých z problémov, ktorým čelia malé a stredné podniky a aj iné spoločnosti, keď sa snažia pôsobiť cezhranične. Tento prístup je v súlade s Akčným plánom: Európske právo obchodných spoločností a správa a riadenie spoločností⁵ z roku 2012, ktorým sa potvrdilo odhodlanie Komisie začať ďalšie iniciatívy okrem návrhu o SPE s cieľom zlepšiť možnosti podnikov na cezhraničné pôsobenie. Toto posúdenie vplyvu je vypracované v rámci tohto kontextu a je osobitne zamerané na ťažkosti, ktoré sa vyskytujú pri zriadení dcérskych spoločností v zahraničí.

2. Potreba iniciatívy EÚ

Riešenia, ktoré členské štáty doteraz prijali na zjednodušenie procesu založenia spoločnosti a na zníženie nákladov na toto založenie, boli zamerané na ich príslušné vnútroštátne situácie (t. j. ich súčasné vnútroštátne právne predpisy) a neboli koordinované s inými členskými

¹ Dcérske spoločnosti majú samostatnú právnu subjektivitu a uplatňujú pravidlá krajiny registrácie. Preto poskytujú zákazníkom značku a dobré meno materskej spoločnosti, a pritom im poskytujú zároveň bezpečnosť obchodovania so spoločnosťou, ktorá má právny štatút vnútroštátnej a nie zahraničnej spoločnosti.

² Napr. minimálne kapitálové požiadavky, náklady na registráciu a notárske poplatky.

³ napr. rozdiely v stanovách spoločnosti, v organizácii a štruktúre spoločností alebo v požiadavkách na podávanie správ.

⁴ Stiahnutie návrhu o SPE sa uviedlo v prílohe k oznámeniu s názvom Regulačná vhodnosť a efektívnosť (REFIT): Výsledky a ďalšie kroky, COM(2013) 685 final z 2. októbra 2013.

⁵ COM(2012) 740 final.

štátmi. Rozdiely medzi vnútroštátnymi predpismi preto zostávajú, a je nepravdepodobné, žeby sa členské štáty v blízkej budúcnosti samy snažili o zavedenie identických požiadaviek na osobitnú právnu formu obchodnej spoločnosti do vnútroštátnych právnych systémov. Je skôr pravdepodobné, že individuálne kroky členských štátov by aj naďalej viedli k odlišnému súboru vnútroštátnych prístupov. Ak by sa malé a stredné podniky museli aj naďalej prispôbovať týmto rozdielnym systémom, spôsobovalo by im to zvýšené náklady a odrádzalo by ich to od aktívnejšieho pôsobenia v zahraničí. V tejto situácii je jediný možný spôsob, ako prekonať prekážky, s ktorými v súčasnosti bojujú spoločnosti, a to riešiť ich na úrovni EÚ.

3. Ciele iniciatívy EÚ

Všeobecným cieľom iniciatívy EÚ by bolo stimulovať podnikateľskú činnosť umožnením podnikateľom a najmä malým a stredným podnikom jednoduchšie zakladať spoločnosti v zahraničí s cieľom stimulovať rast, vytváranie pracovných miest a inováciu v EÚ. *Osobitným cieľom* je znížiť určité náklady, ktoré sú zvyčajne spojené so založením a prevádzkovaním dcérskych spoločností v zahraničí. *Operačným cieľom* je harmonizovať niektoré relevantné aspekty vnútroštátnych právnych predpisov na uľahčenie zakladania spoločností v zahraničí.

4. Možnosti politiky

Keďže táto iniciatíva sa zameriava na odstránenie prekážok, ktorým čelia spoločnosti, a najmä malé a stredné podniky, a ktoré sú podobné ako prekážky riešené v návrhu o SPE z roku 2008, v tomto posúdení vplyvu sa posudzujú podobné možnosti politiky, pričom hneď na začiatku sa však zamietajú možnosti, ktoré sa zdajú nerealistické, ktoré priamo nesúvisia so vznikom dcérskych spoločností alebo ktoré by spôsobili neodôvodnenú diskrimináciu medzi spoločnosťami. So zreteľom na uvedené sa zamietla možnosť zriadiť pravidlá uplatniteľné len na malé a stredné podniky, keďže ich vykonávanie by bolo nepraktické a zbytočne by sa nimi obmedzil rozsah iniciatívy. Namiesto toho by malo byť cieľom stanoviť pravidlá, ktoré sú osobitne vhodné pre malé a stredné podniky a skupiny spoločností vlastnené malými a strednými podnikmi, ale ktoré nebránia väčším spoločnostiam využiť ich. V rámci posúdenia vplyvu sa ďalej zamietla možnosť zriadiť novú európsku právnu formu v užšom význame alebo harmonizovať oblasť práva obchodných spoločností týkajúcu sa procesu zakladania dcérskych spoločností vo forme akciových spoločností a spoločností s ručením obmedzeným.

Ďalej posudzované možnosti politiky sa týkajú spoločností s ručením obmedzeným s jediným spoločníkom, keďže pri zriaďovaní dcérskych spoločností sa najviac využíva táto forma spoločnosti. Navrhovanou harmonizáciou náležitej oblasti práva obchodných spoločností by sa členským štátom uložila povinnosť začleniť do svojej vnútroštátnej legislatívy ustanovenia pre vnútroštátnu právnu formu obchodnej spoločnosti, ktorá by bola vo všetkých členských štátoch právne definovaná rovnako a mala by spoločnú skratku SUP (*Societas Unius Personae*). Podrobnejšie možnosti politiky sa posudzovali na základe týchto otázok:

- 1) registrácia,
- 2) minimálna kapitálová požiadavka.

Preskúmali sa rôzne modely postupu registrácie, pričom potenciálne možnosti sa posudzovali z hľadiska konkrétnych aspektov modelu a z hľadiska vzájomného pôsobenia týchto aspektov, napr. online registrácia (registrácia možná len online alebo registrácia možná online a aj v papierovej forme) a používanie vzoru pre stanovy spoločnosti (povinné pri online registrácii).

Preskúmali sa tiež rôzne modely minimálnej kapitálovej požiadavky, pričom sa takisto posudzovalo vzájomné pôsobenie rôznych aspektov, napr. minimálna kapitálová požiadavka (stanovenie minimálnej kapitálovej požiadavky vo výške priemernej minimálnej kapitálovej požiadavky krajín EÚ alebo vo výške 1 EUR) a používanie nástrojov na ochranu veriteľov (stanovenie minimálnej kapitálovej požiadavky vo výške 1 EUR ale s doplňujúcou požiadavkou na úspešný test súvahy a vydanie vyhlásenia o platobnej schopnosti).

5. Uprednostňované možnosti a ich účinky

Registrácia

V scenári nezmeneného stavu by sa nedosiahol cieľ iniciatívy EÚ, keďže by sa neznížili náklady spojené so zakladaním spoločností s ručením obmedzeným s jediným spoločníkom. Možné zmeny vnútroštátneho práva obchodných spoločností, ktoré by sa nekoordinovali na úrovni EÚ, by navyše nevytvorili dostatočnú konzistentnosť alebo súlad medzi právom obchodných spoločností členských štátov.

Možnosť, ktorou by sa najlepšie dosiahli ciele, zahŕňa zabezpečenie online registrácie s jednotným vzorom pre stanovy spoločnosti. Zo všetkých posudzovaných možností by táto možnosť priniesla najväčšie zníženie nákladov, dosiahnuté úspory by vyplývali z procesu priamej online registrácie a z používania jednotného vzoru pre celú EÚ spoločnosťami, ktoré sa rozhodnú pre online registráciu. Táto možnosť je v súlade s ostatnými politikami EÚ⁶. Zabezpečila by sa ňou dostupnosť procesu online registrácie, pre ktorý by sa poskytol jednotný vzor pre celú EÚ, bez toho, aby členské štáty a spoločnosti boli nútené využiť ho ako jediný postup registrácie SUP. Táto možnosť by mala najväčší pozitívny vplyv pre zakladateľov spoločností bez toho, aby mala negatívny vplyv pre iné zainteresované strany ako iné možnosti. Na získanie údajov o veľkosti možných úspor nákladov pre zakladateľov spoločností s ručením obmedzeným s jediným spoločníkom sa vypočítal scenár s veľkými úsporami a scenár s nízkymi úsporami. Úspory nákladov pre zakladateľov SUP v EÚ by sa mohli pohybovať ročne od 21 miliónov EUR v scenári s nízkymi úsporami až po 58 miliónov EUR v scenári s veľkými úsporami.

Z opatrení navrhnutých v jednotlivých možnostiach by zavedenie postupu online registrácie malo na členské štáty a iné zainteresované strany najväčší vplyv. Miera účinku by sa však medzi jednotlivými členskými štátmi líšila v závislosti od rozsahu, v akom je v súčasnosti proces registrácie digitalizovaný na vnútroštátnej úrovni, od dostupných ľudských zdrojov a od spôsobu, akým sa členský štát rozhodne dosiahnuť normu zavedenú iniciatívou, keďže členským štátom by sa nepredpísala žiadna konkrétna metóda ani prostriedok na dosiahnutie

⁶ Vo všetkých posudzovaných možnostiach možno ciele dosiahnuť len pomocou určitých zvýšených nákladov členských štátov, ktorých rozsah závisí od súčasných opatrení týkajúcich sa registrácie zavedených na vnútroštátnej úrovni. Možnosti, ktorými sa zabezpečuje online a aj papierová registrácia, sú v súlade s Digitálnou agendou pre Európu, keďže poskytujú možnosť – a nie povinnosť – registrovať spoločnosť online.

želaného konečného výsledku. Naďalej by boli plne zodpovedné za kvalitu potrebných kontrol žiadateľov a iniciatívou by sa neznížili existujúce normy týkajúce sa týchto kontrol. Mali by sa tým zmierniť obavy určitých skupín zainteresovaných strán, ako sú napríklad notári, žeby sa znížila úroveň kontrol vykonávaných v členských štátoch. Postup registrácie by sa naďalej mohol efektívne riadiť bez toho, aby sa zakladateľ spoločnosti musel osobne dostaviť pred notára v členských štátoch, v ktorých takáto požiadavka existuje, k čomu už dochádza v mnohých členských štátoch. Väčšina členských štátov by nemusela vytvoriť nové vnútroštátne systémy registrácie, postačovalo by prispôbiť súčasné systémy, a jediné náklady spojené s jednotným vzorom pre stanovy spoločnosti by boli náklady na ich online zverejnenie. Tieto náklady by členské štáty museli znášať iba jedenkrát, zatiaľ čo výhody pre zakladateľov spoločností by pretrvávali aj v budúcnosti.

Minimálna kapitálová požiadavka

Scenár nezmeneného stavu by nebol účinný na dosiahnutie cieľov iniciatívy EÚ, keďže vnútroštátne opatrenia môžu viesť členské štáty rôznymi smermi, ako dokazujú príklady reforiem v Maďarsku, Českej republike a na Slovensku⁷. Tieto reformy prijaté na vnútroštátnej úrovni sa navyše zvyčajne týkajú vnútroštátneho kontextu a neboli by dostatočne koordinované v rámci EÚ.

Možnosť, ktorou by sa najlepšie dosiahli ciele, by zahŕňala minimálnu kapitálovú požiadavku vo výške 1 EUR bez akýchkoľvek ďalších opatrení na ochranu veriteľov. Znížili by sa tým náklady spojené so splnením minimálnej kapitálovej požiadavky pre spoločnosti v mnohých členských štátoch bez navýšenia nákladov. Táto možnosť však nie je taká účinná pri plnení cieľov a neposkytuje rovnaký stupeň súladu s ostatnými politikami EÚ ako možnosť, v rámci ktorej by sa znížila minimálna kapitálová požiadavka, ale v ktorej sa od spoločností vyžaduje, aby splnili test súvahy a vydať vyhlásenie o platobnej schopnosti. Táto druhá možnosť by bola pre spoločnosti stále prospešná, aj keď v menšej miere, zároveň by sa ňou však chránil záujem veriteľov. Vplyv týchto dvoch možností na členské štáty, pokiaľ ide o zavedenie nových pravidiel do ich vnútroštátnych právnych systémov, by sa výrazne nelíšil. Uprednostňovaná možnosť (minimálna kapitálová požiadavka vo výške 1 EUR plus požiadavka testu súvahy a vydania vyhlásenia o platobnej schopnosti) by zakladateľom spoločnosti v EÚ mohla ušetriť od 215 miliónov EUR do 595 miliónov EUR ročne⁸ (mínus všetky náklady na vydanie vyhlásení o platobnej schopnosti v prípade rozdelenia zisku), pričom by zároveň zaručovala primeranú úroveň ochrany veriteľov.

Táto možnosť by ovplyvnila tie členské štáty, ktoré v súčasnosti nemajú vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch minimálnu kapitálovú požiadavku vo výške 1 EUR a/alebo ktoré nepoužívajú vyhlásenia o platobnej schopnosti na reguláciu rozdelenia zisku. Príslušné členské štáty preto nemusia podporovať túto iniciatívu. O otázke minimálnej kapitálovej požiadavky vo výške 1 EUR by sa však diskutovalo v inom inštitucionálnom kontexte, než bol inštitucionálny kontext stiahnutého návrhu o SPE, a táto otázka by nebola spojená s inými citlivými otázkami, ako sú účasť zamestnancov a presun sídiel spoločností. To a zavedenie spoľahlivejšej ochrany veriteľov, ako bola ochrana veriteľov v návrhu o SPE, by malo zlepšiť vyhliadky na dosiahnutie dohody členských štátov, najmä so zreteľom na to,

⁷ Pozri úplné znenie posúdenia vplyvu.

⁸ Pozri výpočty v prílohe k posúdeniu vplyvu.

že nedostatočné kompenzačné opatrenia na ochranu veriteľov sú jedným z dôvodov, prečo majú mnohé členské štáty tendenciu byť proti zníženiu minimálnej kapitálovej požiadavky. Výmenou za nízku minimálnu kapitálovú požiadavku by spoločnosti museli venovať väčšiu pozornosť zabezpečeniu primeranej úrovne likvidity pred rozdelením zisku (napr. vyplatenie dividend alebo zisku jedinému spoločníkovi).

Uprednostňovaná kombinácia možností

Kombinácia uprednostňovaných možností z každého z uvedených okruhov – online registrácia SUP, jednotný celoeurópsky vzor pre stanovky spoločnosti, minimálna kapitálová požiadavka vo výške 1 EUR a požiadavka na test súvahy a vydanie vyhlásenia o platobnej schopnosti – by mala pozitívny vplyv na vykonávanie základných práv, a najmä by posilnila zásadu slobody podnikat' poskytnutím ďalšej možnosti vykonávať toto právo a poskytnutím zakladateľom spoločností väčšieho výberu na vykonávanie podnikateľskej činnosti.

Uprednostňované možnosti by mali aj pozitívne hospodárske a sociálne účinky. Tieto možnosti by podporovaním podnikateľskej činnosti mali mať za následok širší výber tovaru a služieb pre spotrebiteľov, vytváranie väčšieho počtu nových pracovných miest a systém ochrany veriteľov, ktorý by bol lepšie prispôsobený súčasnému podnikateľskému prostrediu. Keďže uprednostňované možnosti vôbec neovplyvňujú otázku presunu sídiel alebo účasti zamestnancov, nie je potrebné zaviesť opatrenia na minimalizáciu možného obchádzania uplatniteľných sociálnych a iných práv, keďže opatrenia proti zneužívaniu sú v prípadoch potreby ustanovené vo vnútroštátnych právnych predpisoch.

Kombinácia uprednostňovaných možností by pre zakladateľov spoločností v EÚ mohla priniesť úspory vo výške **od 236 miliónov EUR do 653 miliónov EUR ročne**. Je ťažké predpovedať pomerný podiel týchto úspor pre zahraničných a domácich zakladateľov, ale celkové úspory by mali najmä malým a stredným podnikom umožniť lepšie využiť príležitosti na podnikanie v zahraničí. Hoci by naďalej museli dodržiavať aj ďalšie právne predpisy ako len právne predpisy pre obchodné spoločnosti v členských štátoch, v ktorých pôsobia, zjednodušením regulačného prostredia, pokiaľ ide o rôzne otázky, na ktoré sa zameriavali uprednostňované možnosti politiky, by sa vytvorili priaznivejšie podmienky na podnikanie, ako sú súčasné podmienky.

6. Monitorovanie a hodnotenie

Európska komisia by posudzovala pokrok dosiahnutý s ohľadom na stanovené ciele. Monitorovanie by sa najprv zameriavalo na vykonávanie návrhu, po ktorom by sa zhromažďovali konkrétnejšie informácie o jeho účinkoch, napr. monitorovaním počtu vytvorených spoločností s jediným spoločníkom (vrátane SUP), vývoja ich cezhraničných činností, ich zriaďovacích a prevádzkových nákladov a dostupnosti online registrácie. Následným hodnotením by sa preskúmali spôsoby, akými sa návrh implementoval do vnútroštátnych právnych predpisov, a účinok, aký mal na zvyčajné náklady na založenie a prevádzkovanie spoločností v zahraničí, ako aj podávanie správ o akýchkoľvek nevyriešených praktických problémoch.